

דעת-מכללת הרצוג 296.38

מתוך "מעיינות" - שבועות, מאסף לעניני חינוך והוראה, עורך: חיים חמיאל, ירושלים תשי"ח

מאסף לעניני חינוך והוראה

ר
הג' הפס' 18/8
296.38 (שקזזו-)
בעריכת
חיים חמיאל

ירושלים, תשי"ח
עשור למדינת ישראל
המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה
של ההסתדרות הציונית העולמית

www.daat.ac.il

דעת-מכללת הרצוג

מתוך: "מעיינות" 1 - שבועות, מאסף לעניני חינוך והוראה, עורך: חיים חמיאל, ירושלים תשי"ח

כל המאמרים מתפרסמים על אחריות כותביהם

כל הזכויות שמורות

נדפס בהשגחת הוצאת הספרים של הסוכנות
היהודית לארץ-ישראל בדפוס פריז, ירושלים

PRINTED IN ISRAEL 1957

www.daat.ac.il

ה ת ו כ ו

עמוד	
9	ד"ר חיים חמיאל / חג שבועות בתורה
28	ד"ר פנחס רוזנבליס / המשמעות הרוחנית של חג השבועות
38	אלכסנדר מלכיאל / רעיונות יסוד בחג השבועות
66	ד"ר יהושע בדאנר / העלייה לרגל וסדריה
80	אליעזר אלינר / תפילת הרגלים
89	אליעזר אלינר / עשרת הדיברות וקריאתם
101	ד"ר יהודה מוריאל / ההכנות למעמד הר סיני
105	ד"ר יעקב רוטשילד / עשרת הדיברות (שיעור)
116	הרב יששכר יעקבסון / רמיוות למעמד הר סיני במקרא
132	הרב ש. שפרבר / מגילת רות
135	יהושע בכרך / מאחר הצאן
160	א. א. / למה קודאים מגילת דות בעצרת?
161	ד"ר חיים חמיאל / ערך לימוד התורה
172	ד"ר יצחק רפאל הלוי עזיון / הוראת החלק ההלכי שבתורה — והחינוך לאמונה
187	ר"ד מאיר ויס / דרכה של התורה במזמור "אשרי האיש"
211	יוסף היינימן / לימוד התורה ויישובו של עולם
220	צבי מאיר רבינוביץ / להודאת מדרשי האגדה
225	ד"ר א. ארוזי / סעמי המצוות בחינוך הרתי
231	דב רפל / הודאת פרשנות המהר"ל בביה"ס התיכון
237	ת. צ. אנוך / תורת ישראל לעם ישראל (שיעור בכוזרי)
247	יוסף ולק / תיקון ליל שבועות בביה"ס
251	ליפליי / לקס חידות בהרונים
257	ע. בן עזרא / חג השבועות בביה"ס היהודי
274	מ. ש. גשורי / פיוט "אקדמות" ונעימתו
277	דבורה קלירס / קישוטים לחג השבועות
287	א. א. / קישוטי תורה
289, 286	הרב ישעיהו שפירא, אלכסנדר מלכיאל, א. הרצוג / תוי ניגונים

דעת-מכללת הרצוג

מתוך: "מעיינות" - שבועות, מאסף לעניני חינוך והוראה, עורך: חיים תמיל, ירושלים תשי"ח

המאסף השישי של "מעיינות" מוקדש כולו להוראת ענייני חג השבועות והוא משלים את סידרת מאספי "מעיינות" המוקדשים לדגלים. מן הקודמים הוקדש המאסף השני לחג סוכות והמאסף השלישי לחג הפסח.

בכל חג המשופע במצוות ובדינים, בערכים ובמנהגים, מצאנו חומר רב ומגוון על נושאים המדריכים את ההוראה בבית הספר ואת הקניית הערכים החינוכיים הלאומיים והדתיים לחניכים, אולם יחיד הוא חג השבועות שאין בו — מלבד שביתה ומקרא קודש — מצוות סמל מיוחדות הנעשות על ידי כל אדם מישראל — כמצה בפסח וכסוכה וארבעה מינים בסוכות.

יש מן המפרשים שראו עיקד הרגל "מצד מתן תורתנו" ("החינוך", "עקדת יצחק") ואם כי שלושת שמות החג — חג הקציר, יום הביכורים וחג השבועות אין להם לכאורה שום קשר בציון מתן התורה — בכל זאת מכונה החג "זמן מתן תורתנו" ובתור כזה הוא נזכר ונחוג עד היום. עובדה זו השפיעה על בחירת הנושאים למאסף המוקדש לחג השבועות.

אמנם בכמה מן המאמרים הוזכר והוסבר הערך המיוחד של חג השבועות כחג הקציר וכחג הביכורים. הרי הספירה קשורה בקציר, ואף מצות השמחה תלויה בו: "ועשית חג שבועות לה' אלקיך מסת נדבת ירך אשד תתן כאשר יברכך ה' אלקיך, ושמתח לפני ה' אלקיך — אתה ובנד וכו'". וכן הוא לדעת אברבנאל (פ' אמור): "רצה יתברך שבהתחלת היאסף התבואות שהם מזון האדם — שהראשונה מהן היא החיטה — שבתג השבועות היו מתחילים לקצור, יעשו חג להודות לנותן לחם לכל בשר". אברבנאל רואה את עיקר החג בהודאה על הקציר ומשום כך הוא חג לדורות: "כי מפני עיצומו של אותו יום להיותו ביכורי קציר חטים נצטוה..." (עי' להלן עמ' 12 ועמ' 55).

ברם הנושא העיקרי במעיינות ד' הוא: התורה — ערך לימודה. ודרכי הוראתה; דרכי הוראת פרשנות התורה, מדרשיה והליכותיה; חג השבועות בתורה; ביאור פרקים בתורה בענייני החג; מאמרים אחדים המוקדשים לתפילות המיוחדות לחג, למגילת דות ולפרקי דוד המלך בספר שמואל. מאמרים מיוחדים דנים בדרכי הנהגת הווי החג בבית הספר בגולה ונוספו עליהם הודאות לקישוט ולהמחזה ופרקי שירה חדשים הרואים אור לראשונה במאסף זה, ביניהם נעימות הרב ישעיהו שפירא ז"ל — מחלוצי הצינות הדתית ומראשוני מגשימה — אשר משפחתו הואילה להעמידן לרשותנו. על כך נתונה להם תודתנו ויודו להם כל המשתמשים בקובץ ובתווי הנגונים אשר בו.

התמונות שבספר הועמדו לרשותנו ע"י מוזיאון "בצלאל" ואנחנו מביעים גם להם את תודתנו.

דעת-מכללת הרצוג

מתוך "מעיינות" - שבועות, מאסף לעניני חינוך והוראה, עורך: חיים תמאל, ירושלים תש"ח

פרוכת עתיקה משנת ת"ס (1700) הנמצאת במוזיאון היהודי בפראג. היא מראה את שני העמודים (יכין ובעז) וביניהם הפרוכת. למעלה שני לחות הבדית מוכתרים בכתר תורה ומצידיהם שני אריות וסמלים שונים.